

AKTIN NÖVÜ	AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN QƏRARLARI
QƏBUL EDİLDİYİ TARİX	17.08.1993
QEYDİYYAT NÖMRƏSİ	672
ADI	Azərbaycan Respublikasının Lənkəran, Astara, Masallı, Lerik, Yardımlı, Cəlilabad və Biləsuvar rayonlarında yaranmış vəziyyət haqqında
RƏSMİ DƏRC EDİLDİYİ MƏNBƏ	Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı (Dərc olunma tarixi: 31-08-1993, Nəşr nömrəsi: 16, Maddə nömrəsi: 464)
QÜVVƏYƏ MİNMƏ TARİXİ	
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VAHİD HÜQUQI TƏSNİFATI ÜZRƏ İNDEKS KODU	010.000.000
HÜQUQİ AKTLARIN DÖVLƏT REYESTRİNİN QEYDİYYAT NÖMRƏSİ	
HÜQUQİ AKTIN HÜQUQİ AKTLARIN DÖVLƏT REYESTRİNƏ DAXİL EDİLDİYİ TARİX	01.07.2011

Azərbaycan Respublikasının Lənkəran, Astara, Masallı, Lerik, Yardımlı, Cəlilabad və Biləsuvar rayonlarında yaranmış vəziyyət haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN QƏRARI

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qeyd edir ki, son zamanlar Azərbaycanda yaranmış kərkən ictimai-siyasi və hərbi vəziyyətdən istifadə etməyə çalışan bir sıra qanunsuz silahlı birləşmələr Azərbaycanın dövlətçiliyinə və ərazi bütövlüyünə xəyanət etmək qəsdinə düşmüşlər. Belələrindən biri Lənkəranda uzun müddətdən bəri Ələkrəm Hümətovun başçılıq etdiyi, Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyinə tabe olmayan qanunsuz silahlı birləşmədir.

Ələkrəm Hümətov ələ keçirdiyi silahlı qüvvələrdən istifadə edib Lənkəran, Astara, Masallı, Lerik, Yardımlı, Cəlilabad və Biləsuvar rayonlarının əhalisini təzyiqlə altında saxlayır, onlara qarşı qanunsuz hərəkətlər edir, dövlət orqanlarına hədə-qorxu gəlir, onları özünə tabe olmağa məcbur edir. O, silahlı təzyiqlə Lənkəran şəhərində və qonşu rayonlarda hədə-qorxu yolu ilə şəhər və rayon xalq deputatları Sovetlərinin sessiyalarını keçirmiş, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və qanunlarına zidd olan qərarlar qəbul etdirmişdir.

Ələkrəm Hümətov onun qanuna zidd və cinayətkar hərəkətlərinə etiraz edənlərə zorakılıq edir, divan tutur, onları həbs edir. heç bir səlahiyyəti olmadan Ələkrəm Hümətov cinayət əməllərinə görə həbsdə olan Ə. Quliyevi və R. Nuriyevi azad etmək haqqında göstəriş vermişdir. Bu qanunsuz göstərişini yerinə yetirmədiyinə görə Cəlilabad rayon prokuroru K. Tağıyevi həbs etməyə cəhd göstərmiş, onu tapa bilmədikdə rayon prokurorluğunun işçilərindən M. Kazımovu, K. Qasımovu, S. Mirzəyevi və rayon polis idarəsinin rəisi A. Hacıyevi zor gücünə Lənkərana aparıb həbs etdirmişdir. Astara rayon polis şöbəsinin rəisi İ. Quliyev də Ələkrəm Hümətovun qanuna zidd tapşırıqlarını yerinə yetirmədiyinə görə girov götürülmüşdür. Lənkəran şəhər icra hakimiyyətinin başçısı H. Məmmədov Ələkrəm Hümətovun göstərişlərini yerinə yetirmədiyinə görə həbs olunmuşdur.

Ələkrəm Hümətov özünü qondarma "Talış—Muğan Respublikası"nın ali baş komandanı elan etdikdən sonra Lənkəran, Astara, Masallı, Lerik, Yardımlı, Cəlilabad və Biləsuvar rayonlarında qanuni yolla təyin edilmiş icra hakimiyyəti başçıları vəzifədən kənarlaşdırmış, həmin vəzifələrə əqidəcə özünə bağlı səriştəsiz adamları təyin etmişdir. Yerli əhali bu təyinatlara qarşı etirazlarını bildirsə də Ələkrəm Hümətov qanunları tapdalayaraq qaragüruh yolu ilə həmin rayonlarda istədiyi adamları hərbi komendant təyin etmiş, onlara texnika və hərbi sursat vermişdir.

Beləliklə, Ələkrəm Hümətov ətrafındakı cinayətkar ünsürlərlə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını pozaraq qanuni hakimiyyəti zəbt etmişdir. Onların hərəkətləri həmin rayonlarda dərəbəylik və qanunsuzluq şəraitinə gətirib çıxarmışdır.

Ələkrəm Hümətov özbaşınalıq edərək rubl pul nişanlarının dəyişmə müddətini uzatmış, bununla da respublikanın iqtisadiyyatına çox böyük ziyan vurmuşdur.

Lənkəran, Astara, Masallı, Lerik, Yardımlı, Cəlilabad və Biləsuvar əhalisinin iradəsinə zidd olaraq Ələkrəm Hümətovun mafioz separatçı dəstələri silah gücünə heç bir səlahiyyəti olmayan qondarma "Talış—Muğan Respublikası" yaratmaq iddiasına düşmüşlər.

Ələkrəm Hümətov Azərbaycan hökumətinə qarşı özünü saymazıyana aparmış, MDB-yə daxil olmaq üçün Rusiyanın rəhbər orqanlarına müraciət etmişdir. Rusiyanın müvafiq təşkilatları onun müraciətinə məhəl qoymamışlar. Ələkrəm Hümətov özbaşına qondarma "Talış—Muğan Respublikası" yaratmaq iddiası ilə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını kobudcasına pozmuş, Azərbaycan dövlətçiliyinə xəyanət etmiş, Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünü pozmağa çalışmışdır.

Əvvəllər Talış Milli Partiyası kimi yaradılmış Azərbaycan Xalqlarının Bərabərliyi Partiyası (sədrİ hilal Məmmədovdur) qondarma "Talış—Muğan Respublikası" yaradılmasının ilk təşəbbüsçüsüdür. Bu partiya millətçilik xətti götürərək, hər vasitə ilə separatçılıq mövqeyində dayanır, talışlarla başqa xalqlar arasında qarşıdurma yaradır. Həmin partiya əslində öz proqramına və Nizam-naməsinə zidd gedərək pozuculuqla məşğul olur, əhali arasında qondarma "Talış—Muğan Respublikası"nın zəruriliyi barədə geniş təbliğat aparır.

Buna baxmayaraq Lənkəran, Astara, Masallı, Lerik, Yardımlı, Cəlilabad və Biləsuvar rayonlarının əhalisi Ələkrəm Hümətovun, eləcə də onun azsaylı tərəfdarlarının fitnəkar hərəkətlərini, çirkin niyyətlərini rədd edirlər. Bölğanin rayon Sovetlərinin iclaslarında, siyasi partiyaların və ictimai təşkilatların rayon şöbələrinin yığıncaqlarında qəbul edilən bəyanatlarda, tanınmış alim və ziyalıların, xalq deputatlarının Milli Məclisə müraciətlərində və Ali Sovetin ünvanına daxil olmuş minlərlə teleqramda bölgədə gedən proseslər qətiyyətlə pislənir.

Milli Məclis böyük təəssüf hissi ilə qeyd edir ki, həmin bölgədən olan bir sıra xalq deputatları, vəzifəli şəxslər, yerli Sovetlərin deputatları, aqsaqqallar, ziyalılar və digər hörmətli şəxslər bu özbaşınalığa, qiyamçılıq və millətçilik hərəkətlərinə qarşı prinsipial mövqe tutmamış və qətiyyət göstərməmişlər. Bəziləri isə təsir altına düşmüş və qiyamçılara havadarlıq etmişlər.

Belə havadarlardan biri Azərbaycan Respublikasının keçmiş müdafiə naziri, Milli Məclisin üzvü Rəhim Qaziyev olmuşdur. O, tez-tez Lənkərana gedir, Ələkrəm Hümətovu dəstəkləyir, ona kömək edir və istiqamət verir. Məhz R. Qaziyevin müdafiə naziri işlədiyi dövrdə Ələkrəm Hümətov qanunsuz yolla həmin hərbi hissələri ələ keçirmiş, özünü komandan təyin etmişdir. Bu müddətdə Müdafiə Nazirliyi həmin hissələrin özünə tabeliyini təmin etməmiş, yaxud təmin etmək üçün heç bir tədbir görməmişdir. Buradan belə bir qənaət hasil olur ki, həmin hərbi hissələrin özbaşına qoyulması keçmiş müdafiə naziri Rəhim Qaziyevin və Ələkrəm Hümətovun əvvəlcədən düşünülmüş xəyanətinin nəticəsidir.

Bütün bunlarla yanaşı Rəhim Qaziyev Azərbaycanla Rusiya arasında münasibətləri hər vasitə ilə pozmağa çalışır, dövlətlərarası münasibətləri gərginləşdirməyə cəhd göstərir. O, keçmiş prezident Ayaz Mütəllibovun yenidən Azərbaycan Respublikasında hakimiyyətə qaytarılmasına var gücü ilə səy göstərir və bununla da respublikada qarışıqlıq, hərc-mərclik salmaq məqsədi güdür. Bu çirkin məqsədinə çatmaq üçün böhtanlardan, şayiələrdən, şantajdan istifadə edir. Onun separatçı mövqeyi, respublikada ictimai-siyasi vəziyyəti daha da gərginləşdirmək məqsədi, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə xələl gətirə biləcək hərəkətləri, Ələkrəm Hümətovla birgə can atdığı çirkin niyyətləri respublikanın mövcud rəhbərliyinə qarşı yönəlmiş və yüksək vəzifə tutmaq iddiasından irəli gəlmişdir. Milli Məclisin iclasında o, nöqsanlarını səmimi etiraf etmək əvəzinə özünü dəfələrlə ləyaqətsiz, kobud, təkəbbürlü aparmış, öz xəyanətlərini ört-basdır etməyə çalışmışdır.

Lənkəran, Astara, Masallı, Lerik, Yardımlı, Cəlilabad və Biləsuvar rayonlarında yaranmış vəziyyət eyni zamanda hakimiyyət orqanlarının—Respublika Daxili İşlər Nazirliyinin, Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin, Müdafiə Nazirliyinin, Respublika Prokurorluğunun, onların yerli orqanlarının Ələkrəm Hümətovun və onun havadamlarının cinayətkar hərəkətlərinə qarşı vaxtında lazımi tədbirlər görmədiklərinin nəticəsidir.

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qərara alır:

Lənkəran, Astara, Masallı, Lerik, Yardımlı, Cəlilabad və Biləsuvar rayonlarının ərazisində Ələkrəm Hümətovun və onun mafioz, millətçi, qiyamçı dəstələrinin yerli əhaliyə qarşı zorakılığı, terrorçuluq əməlləri, insan hüquqlarını tapdalaması, özbaşınalığı cinayət kimi qiymətləndirilsin və Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və qanunlarının pozulması,

respublikanın ərazi bütövlüyünə qəsd, dövlətçiliyinə xəyanət kimi pislənilsin.

Lənkəran rayonunda əvvəllər hərbi hissə kimi mövcud olmuş, sonradan Ələkrəm Hümətov tərəfindən qanunsuz yolla ələ keçirilmiş hərbi birləşmə heç bir şərt qoyulmadan Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirliyinə tabe edilsin.

Respublikanın daxili işlər naziri V. Novruzova, milli təhlükəsizlik naziri N. İmranova, Baş prokuroru Ə. Öməröva tapşırılsın ki, Lənkəran, Astara, Masallı, Lerik, Yardımlı, Cəlilabad, Biləsuvar rayonlarında Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və qanunlarının qüvvəsini, dövlət hakimiyyəti orqanlarının fəaliyyətini tam təmin etmək, insan hüquqlarının pozulmasının, cürbəcür cinayət əməllərinin qarşısını almaq üçün təxirəsalınmaz tədbirlər görüb müqəssirləri məsuliyyətə cəlb etsinlər və nəticəsi barədə Milli Məclisə məlumat versinlər.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin üzvü, respublikanın Baş naziri Surət Hüseynova tapşırılsın ki, bu qərardan irəli gələn məsələləri üç gün müddətində həll etsin.

Azərbaycan Xalqlarının Bərabərliyi Partiyasının (sədri H. Məmmədovdur) millətçilik mövqeyində dayandığı qeyd olunsun və Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə tapşırılsın ki, bu partiyanın fəaliyyətini təhlil edib, lazımi tədbirlər görsün.

Respublika əhalisi arasında, eləcə də sərhəd bölgələrində apardığı siyasi təxribatlara, Ələkrəm Hümətov qiyamında bilavasitə iştirak etdiyinə, Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünü pozmağa cəhd göstərdiyinə, dövlətçiliyinə xəyanət etdiyinə görə Rəhim Həsən oğlu Qazıyev Milli Məclisin üzvlüyündən azad edilsin və onun məsuliyyətinin müəyyənləşdirilməsi Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğuna tapşırılsın.

Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğuna tapşırılsın ki, Xocalı, Şuşa, Laçın və Kəlbəcər rayonlarının Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal ilə əlaqədar aparılan təhqiqat və istintaq işlərini sürətləndirsin və nəticəsi barədə Milli Məclisə məlumat versin.

**Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin sədri
Heydər ƏLİYEV.**

Bakı şəhəri, 17 avqust 1993-cü il.
672.